

**Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Факультет української й іноземної філології та журналістики
Кафедра української і слов'янської філології та журналістики**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректорка з навчальної та
науково-педагогічної роботи,
голова науково-методичної ради

Дар'я МАЛЬЧИКОВА
«18» березня 2025 р.

**Питання до атестації здобувачів вищої освіти
комплексного екзамену
(1. Українська мова. 2. Українська література.)**

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.01 українська мова та література

Освітня програма Філологія (українська мова та література)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Форма навчання денна

ПОГОДЖЕНО

на засіданні науково-методичної ради
факультету української й іноземної
філології та журналістики

Голова НМР Ірина ГАЙДАЄНКО
«17» березня 2025 р., пр. № 6

Івано-Франківськ, 2025 р.

Затверджено на засіданні кафедри
української і слов'янської філології та журналістики
Протокол № 8 від 03 березня 2025 р.

Завідувачка кафедри Світлана КЛИМОВИЧ

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ з модуля «УКРАЇНСЬКА МОВА»

РОЗДІЛ «УКРАЇНСЬКА МОВА»

1. Українська мова як єдина національна мова українського народу і форма його національної культури. Місце української мови серед слов'янських мов. Формування української національної мови.
2. Періодизація історії української літературної мови. Роль історико-політичних подій і культурних процесів у розвитку української літературної мови. Усна народна творчість як невичерпне джерело розвитку національної літературної мови. Роль художньої літератури у формуванні лексичних і граматичних норм літературної мови.
3. Фонетичний і фонологічний аспекти вивчення звукового складу української літературної мови. Система фонем сучасної української літературної мови.
4. Чергування голосних фонем в українській літературній мові. Чергування приголосних фонем в українській літературній мові (з історичним поясненням).
5. Слово як основна одиниця лексичної системи. Поняття лексеми. Типи лексичних значень слів в українській мові. Однозначні слова Багатозначні слова. Пряме та переносне значення слів Основні типи переносних значень слів.
6. Синоніми, їх основні типи: ідеографічні (семантичні), семантико-стилістичні, контекстуальні, абсолютні. Поняття про синонімічний ряд. Джерела синонімії. Стилiстична роль синонімiв. Антоніми. Загальномовні та контекстуальні антоніми. Стилiстичне використання антонімiв.
7. Поняття про фразеологію як розділ мовознавства. Типи фразеологізмів: фразеологічні зрощення та єдності; фразеологічні сполучення. Джерела формування фразеологізмів української мови.
8. Словотвір як учення про творення слів і загальні принципи їх мотивації. Твірна основа та словотворчий формант. Словотвірний тип і словотвірне значення.
9. Способи словотвору в сучасній українській літературній мові. Різновиди морфологічного способу. Різновиди морфолого-синтаксичного способу. Лексико-синтаксичний і лексико-семантичний способи творення слів.
10. Іменник як частина мови. Семантико-граматичні ознаки його виділення. Лексико-граматичні розряди іменників. Граматичні категорії іменника.
11. Поняття про прикметник як частину мови. Специфіка граматичних категорій прикметника. Лексико-граматичні розряди прикметників. Відмінювання прикметників (з історичним поясненням). Перехід прикметників в іменники (субстантивация).
12. Поняття про числівник як частину мови. Розмежування числівників та інших слів з кількісним значенням. Специфіка вияву граматичних категорій числівника. Функціональні розряди числівників: власне-кількісні, збірні, дробові, неозначено-кількісні. Морфологічні групи числівників: прості, складні та складені. Відмінювання різних розрядів числівників (з історичним поясненням).
13. Займенник як частина мови. Лексико-граматичні розряди займенників. Граматичні категорії займенників. Граматичні категорії займенників, їх відмінювання (з історичним поясненням). Явище прономіналізації.
14. Поняття про дієслово як частину мови. Система дієслівних утворень в українській літературній мові: особові форми, неозначена форма. Категорія виду дієслова. Способи творення форм доконаного та недоконаного виду.
15. Категорія перехідності-неперехідності дієслова. Категорія стану дієслова та її зв'язок з перехідністю-неперехідністю. Категорія часу та роду дієслова. Категорія способу дієслова.
16. Дієприкметник як форма дієслова (з історичною довідкою). Дієслівні та прикметникові характеристики дієприкметника. Активні та пасивні дієприкметники.

- Граматичні категорії дієприкметника. Творення дієприкметників. Перехід дієприкметників у прикметники.
17. Дієприслівник як форма дієслова. Дієслівні та прислівникові характеристики дієприслівника. Творення та синтаксична роль дієприслівників. Перехід дієприслівників у прислівники та прийменники.
 18. Прислівник. Значення прислівників як слів, що виражають статичну ознаку іншої ознаки. Морфологічні ознаки, синтаксична роль прислівників. Групи прислівників за значенням. Ступені порівняння означальних прислівників.
 19. Прийменник. Прийменники як службові слова, що виражають відношення (просторові, часові та ін.) між повнозначними словами. Морфологічний склад прийменників. Перехід самостійних слів і словосполучень у прийменники. Вживання прийменників з певними відмінками іменників і субстантивованих слів. Полісемія прийменників.
 20. Сполучники як службові слова, що виражають зв'язок між словами і реченнями. Морфологічний склад сполучників. Синтаксичні функції сполучників. Сполучники сурядності і підрядності, їх групи. Сполучні слова і їх відмінність від сполучників.
 21. Словосполучення. Поняття про словосполучення як одиницю синтаксису. Типи словосполучень за видами синтаксичного зв'язку між компонентами. Сурядні словосполучення. Підрядні словосполучення.
 22. Підмет. Структурно-семантичні характеристики підмета; засоби їх вираження в українській мові.
 23. Присудок. Структурно-семантичні характеристики присудка, засоби його вираження в українській мові.
 24. Поняття про односкладне речення. Характер головного члена в них. Особливості семантичної структури односкладних речень. Непоширені та поширені односкладні речення, повні та неповні. Структурно-семантичні різновиди односкладних речень. Стилiстичні особливості односкладних речень.
 25. Другорядні члени та їх функції в поширенні двоскладного речення. Принципи класифікації другорядних членів речення. Додаток: прямий і непрямий. Засоби їх вираження.
 26. Речення з відокремленими другорядними членами. Поняття про відокремлення. Основні умови відокремлення другорядних членів. Напівпредикативні відношення при відокремленні другорядних членів. Відокремлені додатки. Відокремлення означень. Узгоджені відокремлені означення.
 27. Складносурядні речення. Засоби вираження синтаксичних зв'язків і змістових відношень між частинами складносурядного речення. Структурно-семантичні типи складносурядних речень, виділювані на основі єдності характеру синтаксичних зв'язків і семантичних відношень між компонентами.
 28. Складнопідрядні речення. Синтаксичне значення понять «головна частина» та «підрядна частина». Функції сполучних слів і сполучників у складнопідрядному реченні. Принципи класифікації складнопідрядних речень: логіко-граматичний, формальний і структурно-семантичний. Лінгвістичні ознаки розмежування складнопідрядних речень нерозчленованої та розчленованої структур.
 29. Характеристика складнопідрядних речень у зв'язку з функцією підрядних частин. Складнопідрядне речення з підрядним з'ясувальним. Складнопідрядне речення з підрядним означальним.
 30. Безсполучникові складні речення. Засоби синтаксичного зв'язку в безсполучниковому складному реченні. Роль інтонації в організації безсполучникових речень.
 31. Питання про текст як об'єкт синтаксично-комунікативного аналізу. Функціонально-комунікативні різновиди текстів. Питання про текстотвірні одиниці.
 32. Питання про складне синтаксичне ціле як синтаксичну одиницю і компонент тексту. Засоби зв'язку речень у складному синтаксичному цілому.

33. Основи сучасної української пунктуації. Система розділових знаків. Структура речення та пунктуація. Інтонація речення та пунктуація. Огляд вживання розділових знаків у простому та складному реченнях.
34. Питання про стилі мови і стилі мовлення. Стиль як продукт мовленнєвої діяльності носіїв мови. Принципи класифікації та внутрішньої жанрової диференціації стилів. Підстили. Типологія стилів.
35. Стилістичне значення (конотація). Стилістичні значення як додаткові (супровідні) до лексико-семантичних і граматичних значень; емоційно-експресивні й функціональні ознаки, що обмежують використання мовних одиниць певною сферою і таким чином несуть стилістичну інформацію. Стилістично нейтральні та стилістично забарвлені мовні одиниці. Емоційно-експресивна й функціональна стилістична забарвленість.
36. Художній стиль як різновид мови, що виражає мистецьку форму суспільної свідомості, обслуговує художньо-творчу діяльність мовців і має мистецьку сферу поширення. Категорії персональності в художньому стилі (образ автора, прагматична установка автора й читача); темпоральності, локальності та мовні засоби їх вираження.
37. Публіцистичний стиль як різновид мови, що обслуговує політико-ідеологічну діяльність мовців і поширений у сфері засобів масової комунікації. Підстили публіцистичного стилю: власне публіцистичний, політико-ідеологічний, політико-агітаційний. Мовленнєва системність публіцистичного стилю й засоби її створення.
38. Науковий стиль як різновид мови, що обслуговує науково-технічну і навчальну діяльність мовців, поширений у сфері науки, техніки, освіти. Підстили наукового стилю: власне науковий, науково-технічний, навчальний, науково-популярний, науково-публіцистичний.
39. Офіційно-діловий стиль як різновид літературної мови, що обслуговує офіційно-ділову й виробничу діяльність мовців і виявляється в офіційній сфері суспільних стосунків (офіційно-політичних, правових, економічних, виробничих). Підстили офіційно-ділового стилю: законодавчий, адміністративно-канцелярський, дипломатичний. Їх жанрові різновиди. Мовленнєва системність офіційно-ділового стилю і засоби її створення.
40. Розмовно-побутовий різновид літературної мови, що обслуговує побут мовців, виявляється в неофіційній сфері суспільних стосунків. Усна і писемна форми розмовно-побутового стилю. Діалогічне і монологічне мовлення. Мовленнєва системність розмовно-побутового стилю та засоби її створення.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ з модуля «УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА»

РОЗДІЛ «УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА»

1. Український героїчний епос. Жанровий склад. Періодизація та циклізація. Провідні сюжети і теми.
2. Жанрове і тематичне розмаїття українського фольклору.
3. Література Київської Русі, історичні умови її виникнення та характерні риси. Монументальний історизм як «стиль епохи». Розвиток літописання.
4. «Слово о полку Ігоревім» як найвидатніша пам'ятка давньоруського письменства. Переклади і переспіви, мотиви та образи цього твору в пізнішій літературі.
5. Творчість Івана Котляревського. Жанрові та стильові особливості поеми «Енеїда».
6. П'єса І.Котляревського «Наталка Полтавка» та її значення у розвитку нової української драматургії.

7. Г.Сковорода як найвидатніший український філософ-просвітитель, педагог і письменник XVIII століття.
8. Байка як літературний жанр. Становлення нової української літературної байки. Розвиток цього жанру у творчості письменників XIX століття (П. Гулака-Артемовського, Є. Гребінки, Л. Глібова).
9. Багатогранність творчої діяльності Т. Шевченка, його місце в історії літератури, у розвитку суспільно-політичної, філософської та естетичної думки. Періодизація його творчості.
10. Рання творчість Т. Шевченка, її романтичний характер. Поема «Гайдамаки», її ідейно-художній аналіз.
11. Творчість Т. Шевченка періоду «Трьох літ» (1843-1847 рр.).
12. Антикріпосницька спрямованість творчості Марка Вовчка («Народні оповідання», «Інститутка»).
13. «Чорна рада» П. Куліша – перший український історичний роман. Аналіз цього твору у контексті розвитку історичного роману другої половини XIX століття.
14. Жанрове і тематичне розмаїття лірики І. Франка, місце її у світовій літературі.
15. Художня індивідуальність творів В.Винниченка.
16. Романтичне забарвлення повісті М.Коцюбинського «Тіні забутих предків». Творчий підхід у використанні фольклору.
17. Художнє багатство української поезії початку XX століття. Модерністські тенденції М.Вороного, Олександра Олеся та ін.
18. Проблематика, образи, художня оригінальність драматичних поем Лесі Українки. Риси символізму у драматичній поемі «Лісова пісня».
19. Поняття про новелу та її місце в жанровій системі. Художня специфіка прози М.Коцюбинського, В.Стефаника та О.Кобилянської.
20. Своєрідність художнього осмислення трагізму громадянської війни у творах Миколи Хвильового.
21. Драматургія Миколи Куліша – визначне явище у світовій літературі. Жанрово-стильові особливості драм М. Куліша.
22. Стильові тенденції в українській прозі 20-30-х років XX століття (Микола Хвильовий, Юрій Яновський та ін.).
23. Тематика, проблематика, художня своєрідність прози Григора Тютюнника.
24. Мотиви та образи лірики Ліни Костенко. Проблеми мистецтва та образ головної героїні у романі Ліни Костенко «Маруся Чурай».
25. Ідейно-художні здобутки поезії шістдесятників (В.Симоненко, В.Стус, І.Драч та ін.).
26. Тематичне і жанрове багатство творчого доробку В.Шевчука (роман-балада «Дім на горі»).
27. Українська постмодерна проза (Ю. Андрухович, О. Ірванець, С. Жадан, Ю. Іздрик та ін.).
28. Жанровий діапазон і художня оригінальність прози М. Матіос («Солодка Даруся», «Майже ніколи не навпаки», «Москалиця»).
29. Художня своєрідність прози Г. Пагутяк.
30. Монодрама як синдром екзистенціалістського світосприймання у творчості Я. Стельмаха, Неди Нежданої.

Гарант ОП

Ірина ГАЙДАЄНКО